

Chikalata kwa Waeebulania Chilongolelo

Chitabu cha Waeebulania chachikwalimbisya wandu chikulosya yatite Che Yesu kumalichisya ulondole umpepe wauli mu Lilangano lya Kalakala. Chalembekwe nti malalichilo. Kwana misitali kupunda 60 mu chitabu chi, yati che Paolo aisasile kutyochela mu Lilangano lya Kalakala yaikulosya pangasisika iwatite Che Yesu kumalichisya ulondole ni masengo ga umbopesi wekulu wa Chiyahudi. Kwa ligongo lyo chitabu chi chilembekwe kuti chalimbisye wandu wakunkulupilila Kilisito waali Wayahudi. Chitabu cha Waeebulania chikulosya yatiteje Che Yesu kumalichisya malajisyo, kuti wambopesi akatyosya sooni mbopesi sya kutinisa. Che Yesu walijiji mbopesi ja sambi syose, kamo pe ni kwa mowa gose. Wandu wakunkulupilila Kilisito mmowa gano nombe akukombola kulimbichikwa kwa chikalata cha Waeebulania kuti ajendelechele kwakuya Che Yesu Kilisito mpela jumo jwakukombola kututenda twakulupilile Akunnungu (12:2).

Ngapagwa mundu jwakummanyilila jwalembile chitabu cha Waeebulania, nambo waumanyilisi atyosisye maoni gao kuti pane nduna che Paolo pane che Luka pane che Banaba. Nombe chaka chiwalembile ngachikumanyika,

nambo wane akuganisa kuti chalembekwe pa yaka ya 70 pakumala kupagwa Kilisito. Katema musi wa Yelusalemu pawagumulikwe pa yaka 70 pakumala kupagwa Kilisito, nambo jwalembile chikalata chi akunguluchile nkati musi wa Yelusalemu mpela waliji ukanaŵe gumulikwa. Chikalata cha Waeubania chalembekwe mu musi wa ku Loma (13:24). Ni pane chaliji chejausye mu mipingo jine jajijinji ja wandu wakunkulupilila Kilisito.

Yaili mwelemo

Jwakulemba alosisye kuti Che Yesu ali jwankulu kwapunda wakulondola wa Akunnungu ni achikatumetume wa kwinani (1:1-4:13).

Soonu ajendelechele kulosya kuti Che Yesu ali jwankulu kwapunda wambopesi wa watumiche pa Nyuumba ja Akunnungu jajili ku Yelusalemu (4:14-7:28).

Soonu masengo ga Che Yesu gali gambone kupunda malangano ga kalakala gawatesile Akunnungu ni wandu wakwe kwa litala lya malajisyo gawapele che Musa (8:1-10:31).

Pakumala kusala yeleyo kuti Che Yesu ali jwankulu mmatala gose, wakulemba akugatyosya malajisyo nkati yakuti pakutama (10:32-13:17).

Mbesi jwakulemba amalichisye chikalata kwa indu yakulimbisya ntima ni ikomasyo (13:18-25).

Lilowe lya Akunnungu kwa litala lya Mwanagwe

1 Kalakala ko Akunnungu wâkungulwiche ni achambuje wêtu kakajinji ni matala gamajinji kwa litala lya wâkulondola wâkwe. 2 Nambo moŵa ga mbesi gano aŵechete nowe kwa litala lya Mwanagwe, jwapegwilwe ni Akunnungu indu yose iŵe yakwe, nombe kwa litala lya jwelejo wâchigumbile chilambo chose. 3 Wêlewo ali ung'alime wa ukulu wa Akunnungu ni chisau chisyenesyene nti yaali Akunnungu nsyene, indu yose ikwendelechela kupagwa mpela yaitite kuŵa pachilambo malinga ni ukombole wa liloŵe lyao lyalili ni machili. Nombewo paŵamasile kwaswejesya wându mu sambu syao, wâtemi peuto pakuchimbichikwa kunlyo kwa Akunnungu Wâkulu.

Ukulu wa Mwana jwa Akunnungu

4 Mwana ali jwankulu kwapunda achikatume-tume wâ kwini mpela ila ilitite liina lyapegwile ni Akunnungu lili liina lyekulu kugapunda meena gao. 5 Pakuŵa Akunnungu nganansalila namose jumo jwa achikatumetume wâkwe wâ kwini katema kakali kose kuti,
 “Mmwejo ndi Mwanangu lelo une ndili Atati wênu.”
 Ni sooni nganansalila katumetume jwa kwini jwalijose kuti,
 “Une chime Atati kwa jwelejo nombejo chaŵe Mwanangu.”
 6 Ni sooni Akunnungu paŵantumile mu chilambo mwanache jwannume jwakwitiwo wâtite,
 “Achikatumetume wâ kwini wâ Akunnungu wose akuŵajilwa kwapopelela.”

7 Nambo nkati achikatumetume wâa kwinani wo wâtite,

“Akunnungu akwatenda achikatumetume wakwe wâa kwinani kuwâa nti mbungo ni wakutumichila wakwe wâa kwinani nti malamba ga mooto.”

8 Nambo nkati Mwana, Akunnungu akuti,

“Umwenye wenu, alakwe Akunnungu chiutame mowâa gose pangali mbesi ni mowâa gose pangali mbesi.

Nkwalongosya wandu wenu kwa kwanonyelesya Akunnungu.

9 Mwainonyele aila yaili yambone paujo pa Akunnungu ni mwachichimile chigongomalo.

Lyeleli lili ligongo Akunnungu, Akunnungu wenu ansagwile mmwe

ni kumpakasya mauta ga sangalala ni kunchimbichisya

kwapunda achinjenu wose.”

10 Sooni Akunnungu wâtite,

“Alakwe Ambuje, kuundanda mwachigumbile chilambo,

ni kwinani gali masengo ga makono genu.

11 Yeleyo chiipite, nambo alakwe chinsigale mowâa gose.

Nombe yose chiichiwisala mpela nguo.

12 Chimpindanye mpela mwinjilo,

nombe chiigalauchikwe nti nguo.

Nambo alakwe nli julajula

ni umi wenu ngaumala.”

13 Akunnungu nganansalila namose jumo jwa achikatumetume wakwe wâa kwinani pa katema kakalikose kuti,

“Ntameje kundyö kwangu,
mpaka pachinaa wiche wammagongo wenu
paasi pa sajo syenu.”

¹⁴ Ana achikatumetume wa kwinani ali waani?
Wele ali mbumu wakwatumichila Akunnungu, aku-
lajiswa kwakamuchisya wandu wachachipochela
ukulupusyo.

2

Ukulupusyo wekulu

¹ Nipele, tukuwajilwa kuukamulichisya nnope
usyene utwaupilikene kuti tukaupelela. ² Pakuwa
aula utenga uwatangeswe ni achikatumetume
wa kwinani kalakala waliji wa usyene, ni mundu
jwalijose jwanganajitichisya walamulikwe yaikuti
pakusachilwa. ³ Nipele, ana uwe chitulame
chinauli natukuunyosya ukulupusyo wekulu
wati nyi? Kundanda wawechetekwe ni Ambuje
nsyene, ni awala wawapilikene wala watusalile
kuti uli usyene. ⁴ Iyoyo Akunnungu akulosya
kuti ili isyene, kwa kutenda imanyisyo ni
yakusimonjeka, ni kwapa wandu mituuka ja
Mbumu jwa Akunnungu malinga ni iwasachile
nsyene.

Che Yesu ni wakutulungosya ku ukulupusyo

⁵ Akunnungu nganiwapa achikatumetume wa
kwinani ulamusi wa kuchilungosya chilambo
chachikwika, achila chitukuchisala. ⁶ Nambo
kwana liuto line Mmalembo ga Akunnungu
likusala,
“Ana mundu ali chindu chachi, chati mwakum-
buchile,

atamuno Mwana jwa mundu ali chindu chachi,
 chati mwagose?

⁷ Nganimumpa mundu ukombole nti aula wa
 achikatumetume wâa kwinani.

Munchimbichisye kwannope mpela mwenye
 yakuti pakuchimbichikwa kwa kuwasikwa
 chindu mpela singwa.

⁸ Mwaiwâisile yose paasi pa sajo syakwe.”

Paikusalikwa kuti Akunnungu wâambisile mundu
 jwakulongosya indu yose pangasigasya namuno
 chimo. Namose yeleyo mpaka sambano ngatuku-
 wona achilongosyaga indu yose. ⁹ Nambo chit-
 wawone Che Yesu wâtati kwa katema kakajipi
 nganapegwa ukombole nti wa achikatumetume
 wâa kwinani kuti kwa umbone wa Akunnungu
 awe kwa liwamba lya wâandu wose. Ni kwa
 ligongo lya masauko mpaka chiwa chao, sambano
 tukwawona wâwasisye chindu mpela singwa ja
 ukulu ni luchimbichimbi. ¹⁰ Yawoneche yambone
 kuti Akunnungu wâraigumbile indu yose ni kuiwâika
 mpela yaitite kuwa. Wâantesile Che Yesu aâwe jwa-
 malilwe kwa litala lya masauko, kuti wâaichisye
 wâandu wâajinji mu ukulu wakwe, pakuwâa Che Yesu
 ni jwakwalongosya wâandu mu ukulupusyo.

¹¹ Wâelewo akwaswejesya wâandu sambi syao, ni
 wâelewo pamo ni aâwala wâawâwaswejekwe, wose Atati
 wâao wâmope. Kwa ligongo lyo ngasikwatenda
 soni kwaâwilanga wâandu wo achalongo achinjakwe.

¹² Wâaasalile Akunnungu,

“Chingaasalile wâandu wâangu aila intesile,
 chinanlape pakusongangana kunlamba.”

13 Sooni akuti, “Chinaaŵichile Akunnungu chilolelo changu.” Ni sooni akuti, “Une ndili apano pamo ni ŵanache ŵambele Akunnungu kuti aŵe achiŵanangu.”

14 Nipele, pakuŵa ŵanache ŵa mpela ila inkuti pakwaŵilanga ali ŵandu ŵaali ni chiilu ni miasi, Che Yesu asyene ŵaiche ni ŵaliji mpela ŵanyawo ni kulumbikana nawo mu undu wao. Ŵatesile yeleyo kuti kwa litala lya chiwa chao, ampunde Jwaulamba jwaali ni machili nkati chiwa, ¹⁵ kuti ŵakulupusye aŵala ŵaŵaliji mpela achikapolo mu utame wao wose kwa kuchijogopa chiwa.

16 Pakuŵa isyene nganaika kukwakamuchisya achikatumetume ŵa kwinani, nambo ŵaiche kukwakamuchisya uŵelesi u che Iblahimu.

17 Ligongo lyo, ŵaliji mpela ŵandu yaali mu indu yose, kuti aŵe Jwambopesi jwao Jwankulu jwakukulupilichika ni jwali ni chanasa mu kwatumichila Akunnungu, kuti sambi sya ŵandu silecheleswe. ¹⁸ Ni pakuŵa asyene wo ŵalageswe paŵalinjikwe, akukombola kwakamuchisya aŵala ŵakulinjikwa.

3

Che Yesu ali jwankulu kwapunda che Musa

¹ Achalongo achinjangu, ŵandu ŵa Akunnungu, ŵammilanjikwe ni Akunnungu, mwaganichisye Che Yesu kwannope jwatumikwe ni Akunnungu aŵe Jwambopesi Jwankulu jwa chikulupi chitukusala kwa kang'wa syetu kuti tukuchikulupilila. ² Jwelejo jwaliji jwakukulupichika paujo pa Akunnungu

juwammisile kupanganya masengo gao, mpela ila che Musa iwâtite kukulupilichika mu kwatumichila wându wâ Akunnungu wâwâwîlanjikwe nyuumba ja Akunnungu. ³ Mundu jwakutawâ nyuumba akuchimbichikwa kujipunda nyuumba jisyene. Iyoyo Che Yesu akuwâjilwa kuchimbichikwa kwapunda che Musa. ⁴ Pakuwâ nyuumba jajilijose jikutawîkwa ni mundu, nambo Akunnungu ni wâipangenyende indu yose. ⁵ Che Musa jwaliji katumetume jwakukulupilichika mu kwatumichila wându wâ Isilaeli wâwâwîlanjikwe nyuumba ja Akunnungu. Kuti awâlanje umboni wa aila indu yakaisasile Akunnungu kanyuma. ⁶ Nambo Kilisito ali jwakukulupilichika nti Mwana, jwakwimilila nyuumba ja Akunnungu, nyuumba ja Akunnungu jo jili uweji, iwâga chitujendechele kwima pangali woga ni pangali kupwa ntima mu chilolelo chitukuchilolela.

Chipumulilo chapegwilwe wându ni Akunnungu

⁷ Kwa yeleyo, mpela yakuti kusala Mbumu jwa Akunnungu,

“Lelo mwapilikanaga Akunnungu achiwêchetaga ni wânyamwe,

⁸ nkajilimbisya mitima jenu mpela achambuje wênu,

pawâkanile kunyitichisya,

katema pawaningaga mwipululu. ⁹ Kweleko achambuje wênu wâninjile ni kumbima,

namuno wagaweni masengo gangu yaka alobaini.

¹⁰ Kwa liwamba lyo nautumbilile uwelesi wo ni natite,

‘Moŵa gose ŵandu ŵa, nganisyo syao silyungasiche,

nombewo nganagamanyilila kose matala gangu.’

¹¹ Kwa liwamba lyo nalumbilile mu lutumbilo lwangu kuti,

‘Ngaajinjila ng’o mu chipumulilo changu.’ ”

¹² Nipele, nililechesye achalongo achinjangu, akapagwa mundu jwalijose mwa ŵanyamwe jwali ni ntima wangalumbana wangaukukulupilila, ni kwakana Akunnungu ŵajumi. ¹³ Nambo

pankupunda kupilikana liloŵe lyo “Lelo” lili nkusomekwa Mmalembo ga Akunnungu, ntusyane mitima moŵa gose kuti jwalijose mwa ŵanyamwe akasalambuchikwa ni sambu ni kuŵa jwamakani. ¹⁴ Pakuŵa uweji tukukamulangana ni Kilisito iŵaga tukuchikamulisya mwakulimbila chilolelo chitwakwete kutandilila kundanda cho mpaka kumbesi.

¹⁵ Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Lelo mwapilikanaga Akunnungu ali nkuŵecheta, nkajilimbisya mitima jenu mpela achambuje

ŵenu iŵatite kupanganya paŵakanile kunyitichisya.”

¹⁶ Ana ŵaani ŵaŵapilikene Akunnungu ali nkuŵecheta ni kukana kunjitichisya? Ngaŵa aŵala wose ŵaŵalongweswe ni che Musa kutyochela ku Misili? ¹⁷ Sooni ana ŵaani ŵaŵantumbilise Akunnungu yaka alobaini? Ali

ŵandu ŵaŵatesile sambu, ni mitembo jao jajenele mwipululu. ¹⁸ Sooni Akunnungu paŵalumbile ni kuti, “Ngaajinjila mu chilambo changu ni kupata chipumulilo changu,” ŵaasalilaga ŵaani? Ali ŵelewo ŵanganajitichisya. ¹⁹ Nipele tukuwona kuti

Wâelewo nganapakombola kwinjila mu chilambo cho, ligongo nganakulupilila.

4

¹ Pakuâwa Akunnungu atupele chilanga cha kupochela chipumulilo, nipele tulilolechesye kuti jwalijose mwa âwanyamwe akalepela kuchipata chipumulilo cho. ² Pakuâwa nowe âwakwe twalalichilwe Ngani Jambone kwa litala lilalila mpela iyatite pakulalichilwa kwa âwanyawo. Nambo utenga wo nganiwakamuchisya chachili chose pakuâwa aâwala âwâapilikene nganaupochele mu chikulupi. ³ Nambo uweji âwatukulupilile tutujinjile mu chipumulilo cho mpela iâwatite kusala,

“Natumbile ni nalumbile kuti
‘Ngaajinjila peuto pakupumulila pangu,’ ”

Akunnungu âwatite yeleyo namuno masengo go gamasile chitandile paâwagumbile chilambo.

⁴ Pakuâwa, mu liuto line Mmalembo Gamaswela gakuti, “Akunnungu âwalesile kupanganya masengo gao gose pa lyuâwa lya saba, âwâpumulile”

⁵ Ni mu ngani jo liuto lyo likusala, “Ngaajinjila ng'o mu chilambo chachinjapa kuti apumulile.”

⁶ Wâandu âwâwalalichilwe Ngani Jambone kundanda nganapochele chipumulilo ligongo nganaajitichisya. Namuno chilanga cho chipali chiâwela kwa âwane kupochela. ⁷ Kwa ligongo lyo, Akunnungu aâwisile sooni lyuâwa lyalikuâwâlanjikwa “Lelo.” Yaka yejinji yapite nombewo âwasasile kwa litala li che Daudi nti Malembelo ga Akunnungu yagakuti kusala,

“Lelo mwâpilikanaga Akunnungu ali nkuâwâecheta

kasinjilimbisya mitima jenu.”

⁸ Pakuwa ikaliji che Yoshua wapele wandu liuto lya kupumulila, Akunnungu ngaaka wechete sooni nkati yeleyo lyuwa line. ⁹ Kwayele, kupali kupumulila kwa wandu wa Akunnungu mpela iwatite pakupumulila Akunnungu pa Lyuwa lya Kupumulila. ¹⁰ Pakuwa wandu wose wakwinjila peuto pakupumulila paakupakunguluchila Akunnungu, chaleche masengo gao ni kupumulila mpela Akunnungu iwatite pakuleka masengo gao ni kupumulila. ¹¹ Nipele, tulimbichile kuchipochela chipumulilo cho, kuti akapagwa mundu mwa wanyamwe juchakose kwinjila mpela ila awala wawakanile kwitichisya.

¹² Pakuwa Lilo we lya Akunnungu lili lyejumi ni likwete machili. Likutema kupunda lipanga lya likutema kuwili. Soonni likupeleta mpaka munkati mwaukusimana ntima ni mbumu, iyoyo likutema ni kupeleta mpaka papakulumbikana iwalo ni wongo wa mmaupa. Nombelyo likukombola kulamula kwa chitema maganisyo ni miningwa ja mitima ja wandu. ¹³ Ngapagwa chindu chachikusisikwa paujo pa Akunnungu nambo indu yose ili yeunukukwe paujo pao, welewo ni wakulamula indu yose itutesile.

Che Yesu ali Jwambopesi Jwankulu

¹⁴ Nipele, pakuwa tukwete Jwambopesi Jwankulu jwakwinjila kwini kwa Akunnungu, yaani Che Yesu Mwana jwa Akunnungu, tukamulisye kwannope chikulupi chitukuchisala.

¹⁵ Jwambopesi Jwankulu ni jwaketukolela

chanasa kwa kulepetala kwetu. Wêlewo wêalinjikwe mose yalumo ni uweji nambo nganatenda sambi. ¹⁶ Kwa ligongo lyo, tuchiwândichile pangali woga chitengu cha ulamusi cha Akunnungu papali ni umbone, kuti tupochele chanasa ni umbone wakwe wa kutukamuchisya pa katema ka kulaga.

5

¹ Jwambopesi Jwankulu jwalijose jwasagulikwe pasikati ja wându, awichikwe kwatumichila Akunnungu kwa liwamba lya wându kuti apeleche sadaka ni kutyosya mbopesi kwa ligongo lya sambi sya wându. ² Pakuwa asyene wo nombe alepetele mu matala gamajinji, kuti akombole kwatendela chanasa wându wose wakutenda sambi ni ngakuchimanyilila chindu. ³ Kwa ligongo lyo akuwajilwa kutyosya mbopesi ngawa kwa liwamba lya sambi sya wându pe, nambo ni kwa liwamba lya sambi syakwe nsyene. ⁴ Ngapagwa mundu jwakuliwika nsyene jwakuchimbichikwa kwa kulitenda awe Jwambopesi Jwankulu, nambo akusachilwa awe jwawilanjikwe ni Akunnungu mpela ila che Haluni iwâtite pakuwilanjikwa.

⁵ Iyoyo Kilisito nombe nganalitenda nsyene jwakuchimbichikwa kwa kuliwika awe Jwambopesi Jwankulu, nambo Akunnungu ni juwansagwile ni kunsalila kuti,

“Mmwejo ndi Mwanangu,
lelo mechete une ndili atati wenu.”

⁶ Iyoyo wâtite sooni peuto pane Mmalembo ga Akunnungu kuti,

“Mmwejo ni Jwambopesi kwa mowa gose pangali mbesi

mpela uwatite kuwa umbopesi wa Melikisedeki.”

⁷ Che Yesu pawatamaga pa chilambo pano wapopele kwannope ni kunlilila ajula juwakombwele kunkulupusya mu chiwa, ni kwa ligongo lya kunchimbichisya Akunnungu, Akunnungu wampilikene. ⁸ Namose waliji Mwana jwa Akunnungu, mmasauko gao waimanyi kunjitichisya Akunnungu. ⁹ Ni paamasile kuwa wa utindimisyoy mu yose, waliji ndande ja ukulupusyo wa mowa gose pangali mbesi kwa wandu wose wakwajitichisya. ¹⁰ Nipele, Akunnungu wansagwile awe Jwambopesi Jwankulu mpela uwatite kuwa umbopesi wa Melikisedeki.

Lijamuko lyankati kuchileka chikulupi

¹¹ Tukwete indu yejinji yakusala nkati ngani ji, nambo ikulimba kunsalila wanyamwe pakuwa wanyamwe ngankumanyilila kwa chitema. ¹² Isyene pa katema kano ikaawajile mme wakwiganya nambo ikunsowa chiwela kuti mundu jwine anjiganye majiganyo gandanda nkati malo we ga Akunnungu. Badala ja kulya chakulya chakulimba nkwendelechela kung'wa ma wele mpela mwanache. ¹³ Pakuwa mundu jwalijose jwakitama kwa kung'wa ma wele pe ali mpela mwanache jwannandi ngakukombola kugamanyilila majiganyo gankati kuitenda indu yambone paujo pa Akunnungu. ¹⁴ Nambo chakulya chakulimba chili kwa wandu wa wakusile, walijigenye kwendelechela kupanganya yeleyo kuti akombole kulekanganya indu yambone ni yangalumbana.

6

¹ Nipele tugaleche panyuma agala majiganyo gandanda gankati Kilisito, nambo tujendelechele mmbujo mmajiganyo gagakomele ga chibumu, ni ngaŵa kwendelechela kukunguluchila nkati kuleka sambi ni ipanganyo yaikwikanawo chiwa, ni kwachichi twakulupilile Akunnungu. ² Ni indu yankati majiganyo ga ubatiso ni yakwasajichila ŵandu makono, ni majiganyo nkati kusyuka kwa ŵawe ni majiganyo nkati kulamula kwa moŵa gose pangali mbesi. ³ Yeleyo chitutende Akunungu asakaga.

⁴ Pakuŵa ŵandu ŵaunukulikwe usyene wa Akunungu, ni ŵaupasisye ntuuka wa kwini ni ŵampochele Mbumu jwa Akunungu nti ŵandu ŵane, ⁵ ni ŵaupasisye umbone wa Liloŵe lya Akunungu ni machili ga chilambo chachikwika cho, ⁶ ŵagwililaga sooni mu sambi, ngaikomboleka kwatenda ŵelewo aleche sambi, ligongo ŵammambile pansalaba Mwana jwa Akunungu kaaŵili kwa mele ni kuntesyanya soni paujo pa ŵandu.

⁷ Ngunda waukunyelwa ula kaŵili kaŵili ni kumesya mimela jambone jajikwakamuchisya ŵelewo ŵalimile, ngunda wo upatile upile wa Akunungu. ⁸ Nambo ngunda wo wamesyaga itela ya miiŵa ni masindi, ngunda wo wangali ukamuchisyo kwa jwakulima, nombewo ukuŵandichila kulwesekwa ni Akunungu, ni mbesi jakwe kuli kujochekwa mooto.

⁹ Nambo ŵakunonyelwa ŵangu, namose tukuŵecheta yeleyi nkunjamuka, nganitukola lipamba ni ŵanyamwe, tukwete usyene kuti

Wânyamwe nkwete indu yambone nnope yaikutyochela mu ukulupusyo. ¹⁰ PakuWâa Akunnungu akulamula yaikuti pakusachilwa, ni ngakuliWâalila masengo genu ni unonyelo unlosisye kukwakwe kwa kwakamusya Wâandu Wâakwe ni mpunde kwakamusya. ¹¹ Nambo tukulajila nnope kuti jwalijose mwa Wânyamwe akulosye kuchalila kulakula mpaka kumbesi kuti chinkulolela cho chiWâe isyene. ¹² Ngatusaka mme Wâa ulesi, nambo mwasyasye Wâelewo Wâakukulupilila ni Wâaali ni upililiu ni Wâachapochele aila yalanjile Akunnungu.

Chilanga cha Akunnungu chili chisyene

¹³ Akunnungu paWâampele che Iblahimu chilanga Wâalumbile kwa liina lyao asyene ligongo nganapagwa jwankulu jwine jwakumpunda jwele Akunnungu jwakakombwele kulumbila kwa jwelejo. ¹⁴ Ni Wâalanjile, “Isyene chinampe upile wakupunda ni chinampe Wânache Wâajinji.” ¹⁵ Che Iblahimu Wâalindilile kwa upililiu, nipele Wâachipatile achila chalanjile Akunnungu. ¹⁶ PakuWâa Wâandu pakulumbila kwa liina lya jwaali jwankulu kwapunda achinsyene, ni chilumbilo chikumalichisya makani gao gose. ¹⁷ Ni Akunnungu Wâachitesile chilanga chijime nkulimbila kwa kulumbilila. Ni kwakutenda yeleyo Wâalosise pangasisika aWâala WâWâalangene nawo kuti ngakukombola kugalauka ng'o. ¹⁸ Nipele kwana indu iWâwili yangaikukombola kugalauka, chilanga ni chilumbilo, mu yeleyo Akunnungu ngakukombola kulambusya. Nipele, uwe Wâtambutuchile tukulimbichikwa ntima

nnope, ni tukuchikamulisya kwannope chilolelo chatuwichile paujo petu. ¹⁹ Chilolelo cho chijimi mkulimbangana ni kujigosa mitima jetu nti chitawililo chachikwimika ngalaŵa. Ni chilolelo cho chili salama ni chisyenesyene, chikupelenganya pa nguo ja lusasa mpaka papaswela nnope mu Nyuumba ja Akunnungu jajili kwinani. ²⁰ Che Yesu walongolele kwinjila mwelemo kwa liwamba lyetuwe. Atendekwe Jwambopesi Jwankulu kwa moŵa gose pangali mbesi mpela wautite kuŵa umbopesi wa Melikisedeki.

7

Che Melikisedeki Jwambopesi Jwankulu

¹ Melikisedeki waliji mwenye jwa musi wa Salemu ni jwambopesi jwa Akunnungu Wakulu. Che Iblahimu pawaujaga kungondo kuŵauleje mamwenye kula, wasimene ni Melikisedeki ni Melikisedeki wampele upile che Iblahimu. ² Che Iblahimu nombe wampele liunjili lya kakumi lya indu iwaijigele kungondo. Malumbo ga liina Melikisedeki gali “Mwenye jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu”, ni sooni mwenye jwa ku Salemu malumbo gakwe “Mwenye jwa chitendewe.” ³ Ngapagwa papalembekwe Mmalembo ga Akunnungu liina lya atatigwe Melikisedeki atamuno liina lya achikulugwe, ngapagwa jwakwimanyilila wapagwile chakachi atamuno wawile chakachi. Nombewo akulandana ni Mwana jwa Akunnungu, jwelejo chapunde kuŵa Jwambopesi kwa moŵa gose pangali mbesi.

⁴ Nipele, nnoleje yatite kuwa jwankulu mundu jo. Ambuje wetu che Iblahimu wampele liunjili lya kakumi lya indu iwaijigele kungondo. ⁵ Tukumanyilila kuti malajisyo gakuti wanache wa che Lawi waliji wambopesi ni wakusachilwa kupochela liunjili lya kakumi kutyochela kwa wandu wa Isilaeli, waali achalongo achinjao, nachiwamuno ni wanyawo ali uwelesi u che Iblahimu. ⁶ Melikisedeki ngana wa mundu jwa lukosyo lu che Lawi nambo wajigele liunjili lya kakumi kutyochela ku che Iblahimu ni sooni wampele upile che Iblahimu juwapegwilwe chilanga ni Akunnungu. ⁷ Nambo pangapangwa makani gati jwankulungwa ni jwakumpa upile jwannandi. ⁸ Wambopesi wakwigala liunjili lya kumi wala ali wandu wachawe lyuwa limo, nambo che Melikisedeki juwapochele liunjili lya kakumi akuwalanjilwa umboni kuti ali jwanjumi mpela yagakuti Malembelo ga Akunnungu ⁹ Nipele, tukukombola kusala kuti che Iblahimu pawatyosisye liunjili lya kakumi, namose che Lawi juwaliji jwa uwelesi u che Iblahimu pamo ni uwelesi wao, watyosisye liunjili lya kakumi. ¹⁰ Pakuwa ikuwechetekwa kuti Melikisedeki pawasimene ni che Iblahimu, che Lawi waliji akana we kupagwa, waliji mmiasi ja ambujegwe che Iblahimu.

¹¹ Kopochela mu umbopesi wa Walawi wandu wa ku Isilaeli wapegwilwe lilajisyo. Sambano iwaga masengo ga umbopesi u che Lawi gamalile ngakukasachilwe kutyochela umbopesi wine waukuyiye umbopesi wa Melikisedeki ni

ngaŵa umbopesi u che Haluni. ¹² Pakuŵa pakukutyochela kupisyangana kwa chimbopesi, ikuŵajila kugagalausya malajisyo. ¹³ Ni Ambuje ŵetu jwakuŵechetwa mu yeleyo ali jwa lukosyo lwine, nganapagwa namose jumo jwa lukosyo lwao juŵatumichile pa chilisa nti jwambopesi. ¹⁴ Pakuŵa ikumanyika kuti Ambuje ŵetu ŵatyochele mu lukosyo lwa Yuda ni yankati lukosyo lo che Musa nganaŵecheta chindu chachili chose yankati umbopesi.

Jwambopesi jwine chisau ni Melikisedeki

¹⁵ Sooni achi chikumanyika mwakupunda, kuti jwambopesi jwine jwakulandana ni Melikisedeki akopochele. ¹⁶ Jwele nganatendekwa aŵe jwambopesi kwa malajisyo ga ŵandu, nambo kwa machili ga umi wa moŵa gose pangali mbesi. ¹⁷ Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gaŵalanjile umboni wati, “Mmwejo ndi Jwambopesi mpela wautite pakuŵa umbopesi wa Melikisedeki.” ¹⁸ Kwayele, alila lilajisyo lya kalakala lyaŵichikwe pambali, pakuŵa lyaliji lyakulepetala nombelyo lyaliji lyangali chindu, ¹⁹ pakuŵa malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ngagakukombola kupanganya chindu chiŵe chakumalilwa. Nambo sambano peuto pakwe, kuichisye chilolelo chambone nnope ni kwa litala lya chilolelo cho, tukukombola kwaŵandichila Akunnungu.

²⁰ Kupunda yeleyo, apano chipali chilumbilo cha Akunnungu. Nambo ŵandu ŵane wo ŵatendekwe kuŵa ŵambopesi pangali chilumbilo. ²¹ Nambo Che Yesu atendekwe Jwambopesi nkulumbila, katema Akunnungu paŵansalile,

“Ambuje alumbile
ni ngasagalausya

‘Mmwejo ni jwambopesi kwa moŵa gose pangali
mbesi.’ ”

²² Kwa ligongo lya chilumbilo chi, Che Yesu atendekwe chimanyisyo chachikulosya kuti isyene tukwete lilangano lyalili lyambone mwakupunda.

²³ Sooni ŵambopesi ŵane ŵajinji ŵa lilangano lya kalakala, chiwa chalekasisye kwendelechela kupanganya masengo. ²⁴ Nambo Che Yesu nganaŵa mpela ŵanyawo ni akutama moŵa gose pangali mbesi, ni umbopesi wakwe ngaukukombola kupegwa mundu jwine. ²⁵ Ligongo li akupakombola kwakulupusya kusyene ŵelewo ŵakwaŵandichila Akunnungu kwa litala lyao pakuŵa akutama moŵa gose kuti ŵapopeleleje kwa Akunnungu.

²⁶ Pakuŵa twasachilwe uweji tukole Jwambopesi Jwankulu jwanti nyi, yaani jwali jwanswela, jwangali chileŵo namose sambi ni jwalekangenywe ni ŵandu ŵa sambi, ni kunyakulikwa mwinani kupunda kwini.

²⁷ Jwelejo ngakulandana ni ŵambopesi achakulu ŵane ŵakusachilwa kutyosya mbopesi kila lyuŵa, kaje akutaga mbopesi kwa sambi syakwe nsyene, ni sooni kwa sambi sya ŵandu. Pakuŵa jwelejo ŵatesile kamo pe kwakatema kose paŵalityosisye nsyene kuwa.

²⁸ Malajisyo ga che Musa gakwasagula ŵandu ŵakulepetala kuŵa ŵambopesi achakulu, nambo lilangano lya Akunnungu liŵaŵisile kwa kulumbila ni sooni lilyaiche mu nyuma mwa malajisyo lyambisile Mwana,

jwatendekwe jwamalilwe kwa moŵa gose pangali mbesi.

8

Che Yesu jwambopesi jwetu jwankulu

¹ Nipele, chindu chachili chekulungwa mu indu itukusala yi chili achi, tukwete Jwambopesi Jwankulu jwati nnyi, jwatemi peuto pakuchimbichikwa kunlyo kwa chitengu cha umwenye cha Akunnungu kwinani. ² Ŵelewo akupanganya masengo ga umbopesi peuto papaswela nnope, malumbo gakwe munkati mwa lisakasa lya usyene lya Akunnungu lyalitaŵikwe ni Ambuje, ni ngaŵa lyalitaŵikwe ni mundu.

³ Jwambopesi Jwankulu jwalijose asagulikwe kutyosya mbopesi ni sadaka. Kwayele, ni jwambopesi jwankulu jwetu nombejo akusachilwa akole chindu chakwatyochesya Akunnungu. ⁴ Nambo akaapali pachilambo pano, ngakatendekwe Jwambopesi ng'o, ligongo apali ŵambopesi ŵane ŵakutyosya mbopesi malinga ni yaikuti kulajiswa mu Malajisyo ga che Musa.

⁵ Masengo gao ga umbopesi gali chisyasyo ni mbwilili wa aila yaili kwinani. Pakuŵa che Musa paŵaŵandichile kulitaŵa lisakasa lya Akunnungu lila, Akunnungu ŵansalile kuti, “Nlole, mpanganyeje indu yose mpela chisyasyo chimwatite pakuloswa pamwaliji petumbi.”

⁶ Nambo sambano Che Yesu apochele masengo ga umbopesi gagali gambone kupunda ga ŵanyawo, pakuŵa lilangano lya kwilanya lyaŵisile pasikati ja Akunnungu ni ŵandu lili lyambone kupunda,

pakuwa lijimi pa lilangano lyambone nnope lya Akunnungu.

⁷ Naga lilangano lyaandanda likaliji lyangali chilewo ngalikasachilwe lilangano line. ⁸ Nambo Akunnungu wakuweni kulewa kwao pawatite,

“Nlole gakwika mowa, Ambuje akuti gatinjitawa lilangano lyasambano pasikati ja wandu wa ku Isilaeli ni wandu wa ku Yuda.

⁹ Lilangano li ngaliwa yalumo ni lilangano linatawile ni achambuje wao

pa lyuwa linaalongwesye kwa kwakamula makono gao akopoche mu chilambo cha Misili.

Pakuwa nganakulupilichika mu lilangano lyangu noneji naalesile kwagosa, akuti Ambuje.

¹⁰ Sambano alili ni lilangano lichingatawe ni wandu wa ku Isilaeli,

pa mowa go, akuti Ambuje.

Chingagawiche malajisyo gangu mu nganisyo syao

ni kugalemba mmitima jao.

Uneji chime Akunnungu wao,

ni wanyawo chawe wandu wangu.

¹¹ Ngapagwa juchanjiganye njakwe

namose kunsalila mpwakwe kuti

‘Mwamanyilile Ambuje.’

Pakuwa wose chachiimanyilila une

chitandile jwannandi mpaka jwankulungwa jwakwe.

¹² Chinaalechelesye chigongomalo chao, ni sambi syao

ngangumbuchila sooni.”

¹³ Kwa kusala lilangano lili “Lyasambano,” Akunnungu alitesile lilangano lyaandanda liwe lya kuwisala. Ni chindu chose chachichekulwipe ni kuwisala chichiso we pangaka wa.

9

Mapopelelo ga pachilambo ni ga kwinani

¹ Lilangano lyaandanda lyakwete masyowe lelo gakwe ga kupopelela ni peuto pakwe papaswela pakupopelela papata wikwe ni wandu. ² Pakolochekwe lisakasa lya yuumba iwili, ni chuumba chakwe chandanda pawilanjikwe papaswela nope. Mwelemo mwaliji ni chindu chakuwichila lumuli ni mesa ni mikate jijatyochekwe paujo pa Akunnungu. ³ Munkati mwa chuumba chandanda cho pali ni nguo ja lusasa jijalekangeny yuumba iwili ni panyuma pakwe pali ni lisakasa lyalikuwilanjikwa Papaswela nope. ⁴ Ni mwelemo mwaliji ni chilisa cha sahabu chakututumisya ubani ni lisanduku lya lilangano, lyeuniche posepose kwa sahabu, munkati mwakwe mwana chiwiga cha sahabu chichaliji ni mana ni nkongojo u che Haluni uwasipwiche ula ni maganga gagasepekwe nti ibao gagalembekwe Malajisyo likumi. ⁵ Ni penani pa lisanduku lya kwaliji ni inyago iwili yesepekwe yaikuwilanjikwa makelubi yaikulosya ukulu wa Akunnungu, yana mapapiko ni mapapiko gao go gasambalukuchile kuunichila chiunichilo cha lisanduku lya lilangano peuto paakulechelesya Akunnungu sambu. Nambo sano ngatukukombola kwiwecheta yeleyo yose kwannope.

6 Nipele, yeleyo ni yaitite kuwichikwa indu yose. Ni wambopesi wajinjile mu lisakasa, mu chuumba chandanda chachikuwilanjikwa peuto Papaswela chila lyuwa ni lyuwa kupanganya masengo ga umbopesi. 7 Nambo Jwambopesi Jwankulu jikape ni jwakwinjila mu chuumba chaŵili chachikuwilanjikwa peuto Papaswela nnope chila, nombejo akupanganya yeleyo kamo pe pa chaka ali ajigele miasi jakwatyochesya Akunnungu kwa liwamba lya sambi syakwe nsyene jo ni kwa liwamba lya sambi sya wandu siwasitesile pangamanyilila. 8 Mbumu jwa Akunnungu akwiganya pangasisika indu yi, kuti litala lyakwinjilila peuto Papaswela nnope lyaliji chiwela likanaŵe kuugulikwa katema kose palyajimi lisakasa lyaandanda. 9 Chindu chi chili chitagu cha sambano, iyoyopeyo sadaka ni mbopesi sikutyosyekwa ni wandu kwa Akunnungu, nambo ngasikukombola kwatenda aŵe wamalilwe mmitima jao. 10 Pakuwa yele indu yose yo ya chiilu, yaliji nkati yakulya ni yakung'wa ni masyowelo ganegane ga kunaŵa ni kosya. Indu yose yo ili malajisyo ga paasa pe, ni machili gakwe chigamale katema Akunnungu pachaipanganye sooni indu yose iŵe yasambano.

11 Nambo Kilisito amasile kwika, ali Jwambopesi Jwankulu jwa indu yose yambone yaimasile kwika. Welewo akupanganya masengo gao mu lisakasa lyalili lyambone nnope ni lya utindimisyoy, lyanganilipanganyichikwe ni wandu malumbo gakwe nganiliwa lya pachilambo pano. 12 Welewo wajinjile peuto Papaswela nnope kamo

pe. Nombewo nganajinjila mwelemo ali ajigele miasi ja mbusi atamuno ja ng'ombe jamwana kwa ligongo lya kutyosya mbopesi, nambo wâajinjile ali ajigele miasi jakwe nsyene. Ni kwa litala lyo wâtupele chiwombosyo cha moŵa gose pangali mbesi. ¹³ Iŵaga miasi ja mbusi ja mikambaku ni ng'ombe sya mikambaku ni liu lya ng'ombe ja mwana, yaimisikwe pachanya pa wându wâwâliji wâkusakala paujo pa Akunnungu kuti aswejekwe kwa kwatyochesya usakwa wao. ¹⁴ Ana miasi ja Kilisito ngajitenda kugapunda gelego? Kwa machili ga Mbumu jwakutama moŵa gose pangali mbesi, Kilisito wâalityosisye nsyene kwa Akunnungu kuŵa mbopesi jemalilwe. Ni miasi jao jo jikuswejesya miningwa jetu kutyochela mu masengo gagakwichisya chiwa kuti twatumichile Akunnungu wâjumi.

¹⁵ Kwa ligongo lyo, Kilisito ali jwakwilanya jwaichenalyo lilangano lyasambano. Kwa litala lya chiwa chao wâwombwele wându mu ileŵo yaite-sile katema ka lilangano lyaandanda kuti aŵala uŵawîlanjikwe ni Akunnungu apochele chilanga cha indu iŵagosele moŵa gose pangali mbesi.

¹⁶ Kwa ngani ja lilangano lyalilembekwe nkati kupochela indu yailesile mundu jwajasiche, ikusachilwa imanyiche kuti ili isyene jwelejo jwachilembile chikalata cho awile. ¹⁷ Lilangano lyalilembekwe nkati kupochela indu yailesile mundu jwawile chichikole machili pachichityochele chiwa. Ni ngachichiŵa ni machili iŵaga nsyene jo ali jwanjumi. ¹⁸ Kwayele lilangano lyaandanda nganiliŵichikwa pangali

kwitika miasi. ¹⁹ Kundanda che Musa pa wâasalile wâandu wose makanyo gagali mmalajisyo, ni wâjigele miasi ja ng'ombe jamwana pamo ni mbusi nombejo wâamisile pachanya pa chitabu cha malajisyo ni pachanya pa wâandu wose kwa nyambi sya chitela chachiku wâilanjikwa esopo ni pamba jechejeu. ²⁰ Ni wâtite, "Ajiji ni miasi jajikulilimbisya lilangano lya Akunnungu lyannajichisye nlijitichisye." ²¹ Iyoyo peyo che Musa wâanyulwisye miasi pachanya lisakasa lya Akunnungu ni pachanya yoombo yose yaikutumika mu mapopelelo. ²² Usyene mmalajisyo ga Akunnungu ga wâapele che Musa, indu yose ikuswejeswa ni miasi, nombe pangali kwita miasi, sambi ngasikomboleka kulecheleswa.

Chiwa chi Che Yesu chikusityosya sambi sya wâandu

²³ Nipele, indu yaili chisau ni indu ya kwinani ya wâjilwe iswejekwe kwa litala lyo. Nambo indu ya kwinani ikusaka mbopesi jajili jambone kupunda. ²⁴ Paku wâ Kilisito nganajinjila Peuto Papaswela nnope papakolochekwe ni makono ga wâandu papali chisau ni Peuto Papaswela pasyene, nambo wâajinjile kwinani kusyene, pakwima sambano paujo pa Akunnungu kwa liwamba lyetu. ²⁵ Jwambopesi Jwankulu akwinjila kamo pe kila chaka Peuto Papaswela Nnope achijigalaga miasi ja inyama. Nambo Kilisito nganajinjila kwinani kwa Akunnungu kuti alityosye mbopesi nsyene kakajinji. ²⁶ Ikaliji yeleyo, Kilisito aka wâjilwe

kulagaswa kakajinji kutandila gumbikwa chilambo. Nambo katema kano pakakuwandichila kumala, wewe akopochele kamo pe, kulechelesya sambi sya wandu kwa kultyosya nsyene mbopesi. ²⁷ Mundu jwalijose chawe kamo pe, ni kulamulikwa ni Akunnungu. ²⁸ Iyoyo peyo Kilisito nombejo walityosisye mbopesi kwa wawile kamo pe kwa ligongo lya kusityosya sambi sya wandu wajinji. Nombejo chauje sooni nga wa kwa ligongo lya kusichenjeuchila sambi, nambo kukwakulupusya awala wakunnindilila.

10

¹ Nti ila Malajisyo igatite chiwilili pe, cha indu yambone yaikwika, ni nga wa indu isyene yaitite ku wa. Yeleyo usyene ikulosya kwa kanandi pe yakuti, indu yaikwika ngaikukombola kwakulupusya wandu mu sambi syao, kwa litala lya kutyosya mbopesi chaka ni chaka ni kwatenda a we wamalile. ² Ikaliji apali wandu wakwapopelela Akunnungu ni sambi syao kuswejekwa kusyene, ngakaliwone sooni akwete sambi, ni mbopesi syo syose sikalesikwe kutyochekwa. ³ Nambo pamalo pakwe kwa litala lya mbopesi syo sikwakumbusya wandu sambi syao chaka ni chaka. ⁴ Ligongo miasi ja mikambaku ja ng'ombe ni mbusi ngajikombola kusityosya sambi.

⁵ Kwa ligongo lyo Kilisito pa waiche pachilambo wasalile Akunnungu,

“Alakwe nganinsaka mbopesi namose sadaka.

Nambo mwambanganichisye chiilu.

6 Mbopesi sya kocha namose mbopesi sya kulechelesya sambi nganinnonyelwa nasyo.

7 Pelepo natite, ‘Ndili pelepa, Alakwe Akunnungu, iiche kukulitenda lisosa lyenu mpela yaitite pakulembekwa nkati une mu chitabu cha Malajisyo.’ ”

8 Kundanda Kilisito watite, “Mbopesi ni sadaka ni mbopesi sya kocha namose mbopesi sya kulechelesya sambi nganinsaka atamuno nganinnonyelwa nasyo.” Watite yeleyo namuno mbopesi syo syosye sikutyochekwa malinga ni Malajisyo. 9 Sooni watite “Uneji Ndili pelepa, Alakwe Akunnungu iiche kukulitenda lisosa lyenu.” Kwapele Akunnungu atyosisye mbopesi syakalakala, pamalo pakwe wammisile Kilisito awe mbopesi jimo pe. 10 Pakuwa Che Yesu Kilisito achitesile achila chasachile Akunnungu, uweji tupatite uswejelo kwa litala lya chiilu chao chaachityosisye mbopesi kamo pe kwa liwamba lya wandu wose.

11 Jwambopesi jwalijose akwima paujo pa Akunnungu lyuwa ni lyuwa achitumichilaga ni kutyosya kawili kawili mbopesi silasila, syangasikukombola kose kusityosya sambi.

12 Nambo Kilisito watyosisye mbopesi jimo pe kwa kusityosya sambi, mbopesi jajili ni machili mowa gose pangali mbesi, nipele watemi peuto pakuchimbichikwa kundyoy kwa Akunnungu.

13 Chitandilile katema ko akulindilila wammagongo wakwe wose awichikwe ni Akunnungu paasi pa sajo

syao. ¹⁴ Pakuwa kwa mbopesi jimo pe akwatenda awe wamalilwe kwa mowa gose pangali mbesi wele wose wakuswejechekwa sambi syao.

¹⁵ Nombe Mbumu jwa Akunnungu akuwalanga umboni nkati yeleyo. Kundanda akuti,

¹⁶ “Alili ni lilangano lichinda we nawo pa mowa gagakwika, akuti Ambuje chimiche malajisyo gangu mmitima jao ni kugalemba mu nganiso syao.”

¹⁷ Nombejo akupunda kusala, “Ni une ngangumbuchila sooni sambi syao, namose yangalumbana yao yatesile.” ¹⁸ Nipele, sambi syamalaga kulecheleswa, ngapagwa sooni kutyosya mbopesi kwa ligongo lya kusityosya sambi.

Twa wandichile Akunnungu

¹⁹ Nipele, achalongo achinjangu, kwa miasi ji Che Yesu tukwete ntima wangali woga wa kupajinjila Peuto Papaswela Nnope.

²⁰ Jwelejo atugopolele litala Iyasambano, lyalikupitila pa ajila nguo ja lusasa, malumbo gakwe chiilu chakwe nsyene. ²¹ Nipele,

tukwete Jwambopesi Jwankulu jwakwete ulamusi pa nyumba jose ja Akunnungu.

²² Kwayele twa wandichile Akunnungu kwa ntima wa usyene ni chikulupi chemalilwe, kwa mitima jeswejechekwe, jangajikunlamula kuti nkwete sambi kwa iilu yejosekwe kwa meesi gakusalala. ²³ Tuchikamulisye chilolelo chetu chitukuchisala kwa kang'wa syetu,

pakuwa Akunnungu juwatupele chilanga ali jwakulupichika. ²⁴ Tukamuchisyane jwine ni jwine kuti tuchisyane mu unonyelo ni masengo

gambone. ²⁵ Tukaleka kusongangana pamo mpela yaitite pakuwâ masyowêlelo ga wâne. Nambo tujamukangane ni kupunda nnope pankuliwona lyuwâ lya Ambuje lilinkuwandichila.

²⁶ Pakuwâ twajendelechelaga kutendekanya sambi melepe tuli tuumanyilile usyene, ngajipagwa mbopesi jiine jajikukombola kutyosyekwa sooni kwa ligongo lya kusityosya sambi syetu. ²⁷ Chachikusigalila kuli kulindilila mu woga kulamulikwa ni Akunnungu, kwa mooto wakalipa uchiwajonanje wose wâkwakanila Akunnungu. ²⁸ Mundu jwalijose jwanyosisye Malajisyo, akuulajikwa pangali chanasa, kwa waga ni umboni wa wându wâwili pane wâtatatu. ²⁹ Ana mundu jwakunnyosya Mwana jwa Akunnungu ni kujiwona miasi ja lilangano lya Akunnungu ji wâswejechekwe najo kuwâ ngawâ chindu, ni kuntukana Mbumu jwa Akunnungu jwakwikanawo umbone, nganisye ana ngakusachilwa kupegwa lijamuko lyalikulungwa? ³⁰ Pakuwâ tukummanyilila jwelejo juwâtite, “Kuuchisya magambo kuli kwangune, uneji chiuchisye.” Sooni wâtite, “Ambuje chachalamula wându wâkwe.” ³¹ Kugwilila mmakono mwa Akunnungu wâjumi chili chindu chakogoya nnope!

³² Nkumbuchilanje iyakopochele mmo wâ gandanda go, pamwatandite kuumanyilila usyene wa Akunnungu. Namuno mwapatile masausyo gamakulungwa, nambo mwajimi mwakulimbila nganinlepela. ³³ Katema kane mwatukenwe ni kunyeluswa pelanga, ni

katema kane mwakundile kwakamuchisya aŵala ŵaŵatendelwe yeleyo. ³⁴ Mwaatendele chanasa ŵelewo ŵataŵikwe, sooni mwakundile kunsumulanga ipanje yenu, ni mwapililile kwa lukondwa, pakuŵa mwaimanyi kuti nkwete indu yejinji yambone nnope yaikulonjela. ³⁵ Kwayele nkakujasa kulimbangana kwenu pakuŵa chikumpe ntulilo weukulungwa. ³⁶ Nkusachilwa kupililila kuti nkombole kulitendekanya lisosa lya Akunnungu ni sooni chimpegwe aila iŵalanjile. ³⁷ Pakuŵa mpela yagakuti kusala Malembelo ga Akunnungu,

“Pasigalile kanandi pe
jwawkwika jo, chaiche,
nombejo ngasakaŵa.

³⁸ Mundu jwali jwambone paujo pangu,
chakulupilile ni kutama kwa chikulupi,
nambo alekaga kungulupilila
nganonyelwa najo.”

³⁹ Uweji nganituŵa ŵandu ŵakuchileka chikulupi ni kusoŵa, nambo uwe tuli ŵandu ŵakukulupilila ni kukulupuswa.

11

Chikulupi

¹ Chikulupi chili kukola usyene wa indu itukuilolela ni kuitichisya kusyene kuti indu yangaikuwoneka ipali. ² Pakuŵa, kwa chikulupi chao, achachekulu ŵetu ŵakundikwe ni Akunnungu.

³ Kwa chikulupi tukumanyilila kuti chilambo chagumbikwe kwa liloŵe lya Akunnungu,

namose indu yaikuwoneka yagumbikwe mu indu yangaikuwoneka.

⁴ Kwa chikulupi che Habili watajile Akunnungu mbopesi jambone kupunda ni ji che Kaini. Kwapele wakundikwe ni Akunnungu pakuwa Akunnungu nsyene wajakundile mbopesi jakwe. Namuno che Habili awile, ipanganyo yao ikutujiganya mpaka sambano.

⁵ Kwa chikulupi, che Enoki wanyakulikwe ni Akunnungu kuti akasachiona chiwa. Nganaoneka sooni pakuwa wajigalikwe ni Akunnungu. Malembelo ga Akunnungu gakusala kuti akana we kwigalikwa che Enoki waanonyelesye Akunnungu. ⁶ Nambo, pangali chikulupi ngapagwa mundu jwakukombola kwanonyelesya Akunnungu. Pakuwa mundu jwakusaka kwajaulila Akunnungu akusachilwa akulupilile kuti Akunnungu apali, sooni kuti akwapa ntulilo welewo wakwasosa.

⁷ Kwa chikulupi, che Nuhu wajamwikwe ni Akunnungu nkati indu ichikopochele, yakanaiwoneche chiwela, wanjitichisye Akunnungu ni kukolosya ngala wa jajikulungwa jajikuwilanjikwa safina. Mwelemo nsyene pamo ni wandu wa pannango wakwe chakulupuswe. Kwa chikulupi chakwe wandu wa pa chilambo wose walamulikwe kuti akwete sambu nombejo wawalanjikwe jwambone paujo pa Akunnungu.

⁸ Kwa chikulupi, che Iblahimu wanjitichisye Akunnungu apala pawawilanjikwe ajaule ku chilambo chwalanjikwe ni Akunnungu kuti chiwe chao. Watyosile pa chilambo chao ni

kwaula kwiuto kwanganakumanyilila. ⁹ Kwa chikulupi, wâtemi mu chele chilambo cha chilanga mpela jwannendo. Wâtemi kweleko mu masakasa mpela iwâtesile che Isaka pamo ni che Yakobo, wâti nombewo wâpochele chilanga chila chila kutyochela kwa Akunnungu. ¹⁰ Pakuwâ che Iblahimu wâulolele musi wauli ni misingi jakulimbangana, musi wati Akunnungu nsyene ni uwâganisise ni kuutawâ. ¹¹ Iyoyo peyo kwa chikulupi che Sala, namuno wâchekulwipe kwannope, wâpochele ukombole wa kukola chitumbo, pakuwâ wakulupilile kuti Akunnungu chatindimise chilanga chakwe. ¹² Kwa ligongo li, kutyochela kwa mundu jumo che Iblahimu juwâliji mpela jwammwe, wâpagwile wându wâjinji wângawâlanjikwa mpela ndondwa sya kwini ni mpela nsanga wa mungulugulu bahali.

¹³ Awâ wose wâwile ali nkwakulupilila Akunnungu nganapochela aila iwâlanjile, nambo wâiweni kwakutalichila ni kuisangalalila, wâjitichise kuti wâliji achalendo ni wându wânganakola pakutama pa chilambo nti pao. ¹⁴ Pakuwâ wându wâkuwêcheta malowe gati iyiyi akulosya kuti ali nkuchisosasosa chilambo chiwe chao achinsyene. ¹⁵ Ikaliji akuganiseya ku chilambo kuwakopochele kula, akakwete lipesa lyakuujila kukoko. ¹⁶ Nambo sambano akusakanga chilambo chachili chambone kupunda, chachili chilambo cha kwini. Kwa ligongo lyo Akunnungu ngasikwatenda soni wându wo pakwawilanga kuti ali Akunnungu wâo pakuwâ wâwichile chile musi.

17 Kwa chikulupi, che Iblahimu paŵalinjikwe chikulupi chao ni Akunnungu, ŵantyoŵisise a Isaka nti mbopesi. Che Iblahimu ŵapochele chilanga cho, ni ŵakundile kuntyosya mbopesi mwanagwe jwa jikajika pe. 18 Namuno Akunnungu ŵaasalile, “Uŵelesi wenu chiutyochele ni che Isaka.” 19 Che Iblahimu ŵakulupilile kuti Akunnungu akukombola kwasyusya ŵandu ŵawile, ni tukukombola kusala nti chitagu kuti isyene che Iblahimu ŵakombwele kumpata sooni mwanagwe juŵaliji mpela jwammwe.

20 Kwa chikulupi che Isaka ŵapele upile che Yakobo ni che Esau kuti akole upile kwa indu yaikwika mmbujo.

21 Kwa chikulupi che Yakobo paŵaliji kuŵandichila kuwa, ŵampele upile kila jumo jwa ŵanache ŵa che Yusufu, ni kwapopelela Akunnungu achijegamilaga nkongojo wakwe.

22 Kwa chikulupi, che Yusufu paŵaŵandichile kuwa, ŵaŵechete yankati kutyoka kwa Ŵaisilaeli mu chilambo cha Misili, ni ŵalajichise agajigale maupa gao pachachityoka ku Misili.

23 Kwa chikulupi che Musa paŵapagwilwe ŵasisikwe miesi jitatu ni achaŵelesi ŵakwe, pakuŵa ŵaiweni kuti ali mwanache jwakusalala, ni nganagajogopa makanyo ga mwenye jwa ku Misili.

24 Kwa chikulupi che Musa paŵakusile, ŵakanile kuŵilanjikwa mwanache jwa mwali jwa mwenye jwa ku Misili. 25 Ŵaiweni mbaya kusauswa pamo ni ŵandu ŵa Akunnungu kupunda kukola lukondwa mu sambu kwa katema kakajipi.

²⁶ Waimanyi kuti kulaga kwa ligongo lya Kilisito kuli kwakusichila kupunda ipanje yose ya chilambo cha Misili, pakuwa waliji nkulolela mbote.

²⁷ Kwa chikulupi che Musa wasaamile ku Misili pangajogopa lutumbilo lwa mwenye, ni wajendelechele mmbujo, pakuwa waliji mpela mundu juwaweni Akunnungu wangakuwoneka.

²⁸ Kwa chikulupi wachipangenyeye chindimba cha Pasaka ni kulajisya miasi jimisikwe pachanya nnango kuti katumetume jwa kwini jwatumikwe kwikanacho chiwa, akaulaga wanache wa kwitiwo wa chilume mu chilambo cha Isilaeli.

²⁹ Kwa chikulupi Waisilaeli wajombweche bahali ja shamu mpela petaka, nambo Wamisili pawalinjile kutenda yeleyo, watitimile ni kuwa mmeesi.

³⁰ Kwa chikulupi makumba ga chilambo cha ku Yeliko gagwile Waisilaeli pawagasyungwile makumba go mowa saba. ³¹ Kwa chikulupi che Lahabu jwakulawala jula nganajonasikwa pamo ni wawakanile kwajitichisya Akunnungu wala, ligongo waapochele kwa chitendewele wakuuchilichisya wala.

³² None chinyonjebesye malo we chi? Pakuwa katema kapelebele kusala ngani si che Gideoni ni che Balaki ni che Sansoni ni che Yefuta ni che Daudi ni che Samweli ni wakulondola wa Akunnungu. ³³ Kwa chikulupi wanyawo wose wamenyene ni mamwenye ni waapundile, watesile indu yambone paujo pa Akunnungu, waapochele ilanga ya Akunnungu. Watawile kang'wa

sya masimba, ³⁴ wagasimile machili ga mooto wakalipa, ni wautwiche kuulajikwa kwa lipanga. Kulepetala kwao kwagalawiche ni wapatile machili, walimbichile mu ngondo ni kwapunda wangondo wachilendo. ³⁵ Achakongwe wane wa wakulupilile waapochele wandu wao wa wasyusikwe pa wamasile kuwa.

Nambo wane wakanile kugopolwa, wakundile kulagaswa mpaka kuwa, kuti ausimane usyusyo ni kwinjila mu utame wauli wambone mwakupunda. ³⁶ Wane wanyelwiswe ni kuputikwa mbokola, ni wane watawikwe nyolo ni kuponyekwa mu nyuumba jakuta wilwa. ³⁷ Waulajikwe kwa kwaponya maganga, wane waakatenye ipandeipande kwa misumeno pane kuwa kwa lipanga. Wajendajendaga achiwalaga mapende ga ngondolo ni mbusi, waliji wa kulaga, walageswe ni kupanganyichiswa yangalumbana. ³⁸ Chilambo nganichi wajilwa kuwa ni wandu mpela wanyawo. Wajendajendaga mwikonde ni mmatumbi achitamaga mu mbugu ni mmasimbo.

³⁹ Wandu wa wose wawoneche ni Akunnungu kuti atesile yambone mu chikulupi chao nambo nganachipochela chi walanjile Akunnungu cho, ⁴⁰ pakuwa Akunnungu walongolele kutuwichila chindu chachili chambone mwakupunda kwa liwamba lyetu. Akunnungu wasachile kuti wanyawo awaga ni uwe pe tutendekwe wamalile.

12

Akunnungu ali Atati wetu

¹ Nipele, uweji tukwete mpingo wekulungwa wa wamboni wanti nyi waukutusyungula, kwayele tutyosye indu yose yaikutusiwilila, ni sambi syasikutukamulila kwa chitema. Tuutuche pangapwa ntima mu luwilo lwaluli paujo petu. ² Twalole Che Yesu jwachitandisye chikulupi chetu, jwelejo ni juchachimalichisye. Kwa liwamba lya lukondwa lulwaliji paujo pao, jwelejo jwapililile kuwa pa nsalaba, namose chaliji chindu cha soni. Ni sambano akutama kunlyo kwa chitengu cha umwenye cha Akunnungu.

³ Mwaganichisye kwannope Che Yesu, juwapililile nkukanilwa kwekulungwa kutyochela kwa wandu wa sambi. Nipele nkapela namose kupwa ntima. ⁴ Pakuwa, mkulimbana ni sambi nganimme kuputana mpaka kuwa. ⁵ Sooni ana niwalile agala maloŵe ga kuntusya ntima gakusala Akunnungu?

“Mwanangu nkanyelusya Ambuje pakunjamuka, namuno nkapwa ntima pakunkalipila.

⁶ Pakuwa Ambuje akunjamuka jwalijose jwakun-nonyela,
ni kumputa jwalijose jwakunkunda kuwa mwanagwe.”

⁷ Mpililile kujamukwa pakuwa gali majiganyo. Akunnungu akuntendela wanyamwe nti wanache wakwe, pakuwa ana mwanache jwapi jwangakujamukwa ni atatigwe? ⁸ Iwaga ngankwamukwa ni Akunnungu chisau achiwanagwe wose yakuti pakwamukwa, wanyamwe nganimma wanache wasyene wa Akunnungu, mmele wanache wa kuichila. ⁹ Sooni,

iŵaga achatati ŵetu ŵa chiilu ŵaŵatuŵeleche, paŵatujamwiche uwe twaachimbichisye, ana ngati tukusachilwa kulitulusya nnope kwa Atati ŵetu ŵa kwinani kuti tutame? ¹⁰ Achatati ŵaŵatuŵeleche ŵatujamwiche mmoŵa kanandi mpela iŵatite kuwona ili yambone achinsyene. Nambo Akunnungu akutujamuka kwa ligongo lya kutukamusya, akutenda yeleyo kuti tutendekwe ŵaswela mpela asyene. ¹¹ Pakukutyochela kwamukwa ngakukuŵa kwakusengwasya, nambo kukusupusya. Nambo kumbesi kwa aŵala ŵaŵajiganyikwe ni kwamukwa ko, kukwapa ukombole wa kupanganya yambone paujo pa Akunnungu ni utame wa chitendewe.

Malajisyo ni majamuko

¹² Kwayele ngalimbisye makono genu ni malungo genu gagapesile. ¹³ Njendelechele kwenda mmatala gagoloka kuti chindu chachilemele chikatininguka nambo chilame.

¹⁴ Nlimbile kutama kwa chitendewele ni ŵandu wose, sooni ntame kwa uswela pakuŵa ngapagwa mundu juchiŵawone Ambuje iŵaga mundu jo nganaŵa jwanswela. ¹⁵ Nlilolechesye chenene, kuti jwalijose akasausoyasya upile wa Akunnungu, nlilolechesye kuti mundu akaŵa mpela chitela chakuŵaŵa pasikati jenu ni kwika nago malagasyo, ni kuujonanga umi wa ŵandu ŵajinji. ¹⁶ Akapagwa jwachigwagwa, pane mundu jwangaajogopa Akunnungu mpela a Esau, jwakujasile kupagwa kwakwe kwaandanda kwa chakulya chimo. ¹⁷ Pakuŵa nkumanyililanga kuti namuno kanyuma paŵasosile sooni kuupochela up-

ile wakwe kutyochela kwa atatigwe wakanilwe. Pakuwa nganapata lipesa lya kuleka sambini kugagalausya gawatesile, namuno wasosile nnope kwa misosi.

¹⁸ Wanyamwe nginnyika ku chitumbi cha Sinai mpela iwatite kuchiichilila wandu wa ku Isilaeli. Chitumbi chikukomboleka kuchikwaya chili nkukolela mooto, pa chipi, ni kusona kwakukulungwa kwa chimbunga, ¹⁹ ni lisegwe lya lipenga, ni lilo we lininku wecheta malo we. Awala wawapilikene usone wo wachondelele Akunnungu kuti akakunguluka nawo sooni, ²⁰ pakuwa nganakombola kupililila lilajisyo lilyatyochekwe lyalikuti, “Juchakwaye chitumbi chi namose chi we chinyama, chaponyekwe maganga.” ²¹ Ni indu iyaoneche yo yaliji yakogoya nnope, namose che Musa watite, “Ngogopa ni kutetemela.”

²² Nambo wanyamwe nkuichilile ku chikwesya cha Sayuni, ni ku musi wa Akunnungu wajumi, nnyiche Yelusalemu wa kwinani kwakusongangene achikatumetume wa kwinani wangaku walanjikwa, wakusangalala. ²³ Nnyiche ku mpingo wekulungwa wa wandu wakunkulupilila Kilisito waali wandanda kupagwa wa Akunnungu ni meena gao galembekwe kwinani. Nnyiche paujo pa Akunnungu jwali jwakulamula jwa wandu wose, ni paujo pa mbumu sya wandu wambone paujo pa Akunnungu watendekwe wamalilwe. ²⁴ Nnyiche ku Che Yesu jwakwilanya jwa lilangano lya sambano ni ku miasi jakwe jajijitiche jajiku wecheta yambone kupunda miasi ji che Habili.

25 Nipele, nlilolechesye kuti nkakana kumpilikanila jwelejo jwakuwecheta nomwe. Mpela awala Waisilaeli wawakanile kumpilikanila che Musa, juwaasalilaga utenga kutyoka kwa Akunnungu pawaliji pachilambo pano nganakulupuka. Isyene, uweji ngatukombola kukulupuka iwaga tukukana kumpilikanila jwelejo jwaktusalila utenga kutyochela kwinani.

26 Katema Akunnungu pawawechete pa chitumbi cha Sinai wachitenganyisye chilambo, nambo sambano alanjile kuti, “Chinachitenganye chilambo ni ngawa chilambo pe nambo kwinani nombe nako.” 27 Lilowe li “Sooni” likutulosya kuti indu yose yepanganyikwe chiitenganikwe ni kutyosyekwa, kuti indu yangaikukomboleka kutenganyikwa isigalile.

28 Kwayele, pakuwa tukupochela umwenye wangatenganyika, twatogolele kwa woga ni kwa kwapopelela Akunnungu, kwa litala lichilyanonyelesye ni kwa kulitulusya ni kwapopelela, 29 pakuwa Akunnungu wetu ali mooto waukutinisya.

13

Yakuti pakwanonyelesya Akunnungu

1 Njendechele kunonyelana chiulongo.
 2 Kasinliwalila kwapochela achalendo, pakuwa kwa kutenda yeleyo wandu wane waapochele achikatumetume wa kwinani pangamanyilila.
 3 Mwakumbuchile wandu watawikwe mpela ila ntawikwe pamo nawo, ni mwakumbuchile

Wakulagaswa nti nomwe nkulagaswa mpela Wanyawo.

⁴ Ulombela uchimbichikwe ni wandu wose, achalume ni achakongwe awe wakukulupilichika kila mundu kwa njakwe, pakuwa Akunnungu chiwalamule wachigwagwa ni wachikululu.

⁵ Nkawa wandu wakunonyela nnope mbiya, nlinje ni indu inkwete yo pakuwa Akunnungu nsyene atite, “Ngangunneka ng’o atamuno ngan-gunjasa ng’o.” ⁶ Kwa ligongo lyo kwa ntima wakulimba tukuti, “Ambuje ali wakungamuchisya une, ngasinyogopa.

Mundu chandende chichi?”

⁷ Mwakumbuchile ilongola wenu wa wansalile lilo we lya Akunnungu. Nganichisye lwendo lwao mpaka kumbesi kwa umi wao, ni kuchisyasya chikulupi chao. ⁸ Che Yesu Kilisito ali julajula, liiso ni lelojino ni mo wa gose pangali mbesi. ⁹ Nkajigalikwa akuno ni akuno kwa majiganyo gane ga chilendo. Umbone wa Akunnungu ukujilimbisya mitima jenu, ni nga wa makanyo nkati ja yakulya, pakuwa makanyo go nganigankamuchisya mundu jwali jose ju wagakuiye.

¹⁰ Tukwete chilisa, chakuti wandu wakutumichila mu lisakasa lya Wayahudi lyakupopelela nganasachilwa kulya indu yaikutyochekwa mbopesi pa chilisa pala. ¹¹ Jwambopesi Jwankulu jwa Wayahudi akwausya miasi ja inyama Peuto Papaswela Nnope, kukutaga mbopesi kwa sambi nambo mitembo ja inyama yo iko chekwa paasa pa chigono. ¹² Kwa ligongo lyo Che Yesu nombewo walageswe ni kuwa paasa musu kuti waswejesye

Wandu kwa miasi jao asyene. ¹³ Nipele, tukopoche twajaulile paasa pa chigono tuchikundaga kunyeluswa mpela welewo yatite kunyeluswa. ¹⁴ Pakuwa pachilambo pano nginitukola musi waukutamilisya, nambo tukuusosa aula musi waukwika. ¹⁵ Nipele, kwa litala li Che Yesu, twatajile Akunnungu mbopesi jakwalapa mowa gose, mbopesi ja kwalapa jo ili ipanganyo yetu apala patukujitichisya kuti, welewo ali Ambuje. ¹⁶ Nambo kasinliwalila kutenda yambone ni kukamusyana pakuwa syelesi ni mbopesi syasikwanonyelesya Akunnungu.

¹⁷ Mwajitichisye wakunlongosya ni kugakamulisya malajisyo gao, pakuwa wanyawo akuchesyanganga kwa ligongo lya umi wenu ni chasale ya masengo gao paujo pa Akunnungu. Mwapilikanichisyaga chapanganye masengo gao kwa lukondwa, ngawa kwa kudandaula pakuwa atumichilaga nkudandaula ngainkamusya mwanya.

¹⁸ Ntupopelele ni uwe, pakuwa tukwimanyilila kuti mitima jetu ngajikutusalila kuti tukwete chilewo. Ni tukusaka kutenda yaili yambone mowa gose. ¹⁹ Choonde none ngunchisya kwannope kuti mumbopelele kwa Akunnungu kwa kuchalila, kuti ngombole kuuja kukwenu chitema.

Mapopelelo ga kuugala

²⁰ Akunnungu wa chitendewele wa wansyusisye Ambuje wetu Che Yesu, Jwakuchinga Jwankulu jwa ngondolo kwa miasi jajikulosya kuti lilangano lya mowa gose pangali mbesi lili lya usyene.

²¹ Antende âwanyamwe âwamalilwe mu indu yose kuti nkombole kupanganya lisosa lyao, nombewo atende mwenumwe yaikwanonyelesya, kwa litala lya Che Yesu Kilisito. Ukulu uâwê ni âwêlewo moâwa gose pangali mbesi ni moâwa gose pangali mbesi. Eloo.

Maloâwê ga kumalichisya

²² Achalongo, ngunchisya mpochele maloâwê gangu gangunjamuka ga kuntusya ntima, gangunembela mu chikalata chachijipi chi.

²³ Ngummanyisya kuti nlongo njetu che Timoseo agopolekwe mu nyuumba jakutaâwilwa. Aikaga mwachitema, chiiche pamo nawo pachiiche kukwenu.

²⁴ Mwakomasye wose âwakunlongosya, pamo ni âwandu âwa Akunnungu wose. Achalongo achinjetu kutyochela ku Italia akunkomasya. ²⁵ Umbone wa Akunnungu utame ni âwanyamwe wose.

Lilangano Iya Sambano
The New Testament in the Yao language of Malawi:
Yao Bible Version Translation Project

copyright © 2018 The Word for the World International

Language: Ciyawo (Chiyawo)

Contributor: Pioneer Bible Translators

Lilangano Iya Sambano

Yao New Testament

The Word for the World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 19 Apr 2023

83abede1-cef5-5110-a8eb-53474ba8eb62